

Kitap İncelemesi

Göçer, A. (2014). *Süreç(Performans) ve Sonuç(Ürün) Değerlendirme Yöntem ve Araçlarıyla Türkçe Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi.

2005-2006 eğitim-öğretim yılında hayata geçirilen yeni ilköğretim müfredatıyla birlikte eğitimde ölçme ve değerlendirme anlayışı da değişmiştir. Fakat öğretmen merkezli bir anlayışla yetiştirilen ve süreci bu şekilde yürütmeye çalışan öğretmenlerin yeni ölçme ve değerlendirme anlayışını benimseyemedikleri bunun sonucunda da programın gerektirdiği uygulamaları yerine getiremediği görülmüştür.

Literatüre bakıldığı zaman farklı “ölçme ve değerlendirme” kitapları bulunmakla birlikte tek bir bransa ait “ölçme ve değerlendirme” uygulamalarını ele alan kitapların sayısı çok azdır. Üstelik bu alanda sürekli yeni gelişmelerin ve değişimlerin olduğu dikkate alınrsa görev başında bulunan, araştırma ve uygulama yapmaktan çekinmeyen ya da nasıl ölçme değerlendirme yapacağını bilemeyen öğretmenlerin ihtiyaçları daha iyi fark edilecektir.

Bu çalışma, Ali Göçer’in Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde 2005 yılında tamamladığı “İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme” adlı doktora tezi temel alınarak hazırlanmıştır. Temel alınan tez, ana metin üzerinde değişiklikler ve eklemeler yapılarak geliştirilmiş; günümüzde kullanılan yeni ve alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve araçlarıyla zenginleştirilerek çalışmaya son şekli verilmiştir.

Kitap, sekiz bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde eğitimde ölçme ve değerlendirme, öğrenme ve öğretme sürecinde değerlendirmenin yeri ve işlevi, yararları ve son

olarak öğrenme ve öğretme sürecini etkileyen değişkenlerden bahsedilmiştir.

İkinci bölümde ise biraz daha ayrıntıya girilmiştir. Ölçme nedir, ölçme süreci, bir ölçme aracında bulunması gereken özellikler; değerlendirme nedir, değerlendirme süreci, ölçme ve değerlendirme arasındaki ilişkiler ve son olarak öğretmenlerin göz önünde bulundurması gereken ölçme ve değerlendirme ilkelerinden amaçlar ilkesinden başlayarak planlama ilkesine kadar sekiz temel ilke üniversite öğrencilerine ve görevli öğretmenlere belirtilmiştir. Bu bölümün konuyu daha iyi anlamak adına bir temel oluşturduğu söylenebilir.

Kitabın sonraki bölümünde, geçmişten günümüze kadar Milli Eğitim Şuralarında ele alınan ölçme ve değerlendirme konuları üzerinde durularak yine bu konuyla ilgili Tebliğler Dergisi’nde yayımlanan bölümlere yer verilmiştir. Konunun yasal dayanağını oluşturan “İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Ölçme ve Değerlendirme” bölümüyle de bu zamana kadar uygulamalarda görülen gelişmelere değinilmiştir.

Süreç ve sonuç odaklı değerlendirme yaklaşımlarıyla bu yaklaşımların ölçme araçlarına dördüncü bölümde yer verilmiştir. Sonuç değerlendirme araçlarından yazılı sınavlar üzerinde ayrıntılı bir şekilde durularak “yazılı sınav” örnekleri ve puanlaması da yol göstermesi açısından ihmal edilmemiştir. Ayrıca öğrencinin süreçteki performansını belirlemeye yönelik geliştirilen performans görevleri, proje çalışmaları, portfolyolar,

çalışma yapıları, kontrol listeleri gibi araçlara da ölçekleriyle birlikte yer verilmiştir.

Türkçe eğitiminde süreç odaklı değerlendirme çalışmalarında, tanıma amaçlı ilk değerlendirmeden değer biçmeye yönelik son değerlendirmeye kadar sürecin nasıl işlediğine dair özellikle öğretmenlerin uygulamada işe koşacağı beşinci bölüm, bir ders saatinden başlayarak bir metnin tamamının işleme sürecine kadar öğrencilerin değerlendirilmesini kolaylaştırmak adına işlevseldir.

Altıncı bölüme gelindiğinde ise dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi farklı dil becerilerinin ölçülmesinde ve değerlendirilmesinde kullanılan ölçeklere yer verildiği gibi insana ait bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarda içerik bilgilerine yine tablolar eşliğinde değinilmiştir.

Yedinci bölümde buraya kadar yer verilen birçok ölçme aracının aslında en önemli ögesi durumunda bulunan “soru” ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Soruların işlevleri, etkililiği, içeriği ve düzeyleri de ele alınmıştır. Bloom taksonomisinin basamakları ve bu basamakların özellikleri de yine bu bölümde yerini almıştır. Ayrıca soru çeşitleri ve özelliklerine de konudaki önem durumuna göre değinilmiştir.

Son bölümde ise bütün anlatılanlardan sonra Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme uygulayıcıları olan öğretmenlerin işini daha da kolaylaştırmak adına sorulan sorulara getirilen çözüm önerileriyle sorunlar karşısında ne yapacağını bilemeyen öğretmenler ve bir nevi acil çözüm bekleyen sorunlar için de reçeteler yazılmıştır.

Yazar kitabın ekler kısmında farklı zamanlarda kullanılacak farklı rubriklere, tutum ve puanlama ölçeklerine yer vererek içerikte söz ettiği formlara ulaşılmasını kolaylaştırmıştır.

Yazarın babası Ömer Göçer’e ithaf ettiği kitabın, öğrencilerin, üniversite sıralarından ayrılıp kendisini yenileyip geliştirmeye açık tutan bütün Türkçe öğretmenlerinin ve bu alanda çalışmalar yapan akademisyenlerin başvurabilecekleri bir eser olduğunu düşünüyorum

Ayşegül EROL

Sakarya Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi